

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 12.06.2023 § 224

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 224

Päijät-Hämeen Ateripalvelut Oy:n taseen vahvistaminen

240/00.00.02.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen asiantuntija, Sanna Haarala, 044 4826 426

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä Päijät-Hämeen Ateripalvelut Oy:n suunnatussa osakeannissa uusia osakkeita 1.600 kappaletta hintaan 254,28 euroa per osake (406.848 euroa). Osakemerkinnän jälkeen Lahden kaupungin omistusosuus yhtiössä nousee 64,4 prosenttiin,
2. todeta merkinnän ehdoksi sen, että sekä Lahden kaupunki että Päijät-Hämeen hyvinvointialue merkitsevät osakkeita,
3. valtuuttaa konserniohjauksen asiantuntija Sanna Haaralan tai konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatiuksen allekirjoittamaan osakemerkintälistan.

Käsittely

Jäsen Martti Talja, I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan

perusteella. Talja, Aaltonen ja Falk poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy on perustettu vuonna 2017 toimien aikaisemmin Lahden kaupungin taseyksikkönä. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n toiminta käynnistyi 1.5.2017. Enemmistön yhtiön osakkeista omistaa Lahden kaupunki (56,34 %). Lisäksi yhtiötä omistaa Päijät-Hämeen hyvinvointialue (42,67 %), Heinolan kaupunki (0,5 %) ja litin kunta (0,5 %). Yhtiö on Lahden kaupungin tytäryhtiö ja noudattaa Lahti-konsernin konserniohjeistuksia.

Yhtiön toimiala on tuottaa ja järjestää kaikkia elintarvike-, ruoka-, ateria- ja em. olennaisesti liittyviä palveluita, mm. valmistamalla, toimittamalla ja tarjoilemalla valmiita aterioita tai komponentteja, tarjoamalla ravintola- ja ruokapalveluita, pitämällä kahviloita ja kanttiineja sekä harjoittamalla pitopalvelua ja tuottaa palveluita asiakkaan osoittamiin kohteisiin. Yhtiö voi tuottaa ja järjestää myös seuraavia palveluita: koulutus, konsultointi, siivous, puhtaus, käyttäjä, kuljetus sekä henkilöstö-, astia-, kone- ja laitevuokraus ja tukku- ja vähittäismyynti. Yhtiö tuottaa valmiuden ylläpitämistä tukevia palveluita. Yhtiö voi hankkia ja myydä osakkeita ja muita arvopapereita sekä omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Yhtiön toiminnassa tapahtui vuoden 2021-2022 vaihteessa paljon muutoksia, suurimpana muutoksena Päijät-Hämeen Hyvinvointiyhtymän (nyk. Hyvinvointialue) palveluiden menettäminen palveluiden (sote) kilpailutuksen yhteydessä. Yhtiön strategiaa päivitettiin vastaamaan paremmin tämän hetken vaatimuksia. Uuden strategian mukaan Yhtiön tulee hakea kasvua. Tätä voidaan hakea laajentamalla omistus pohjaa

ulkopuolisille tahoille, joihin sovelletaan hankintalain hankintayksikköjä koskevia säännöksiä.

Tällä hetkellä Yhtiön suurimpana asiakkaana on Lahden kaupungin sivistystoimen (sito) yksikkö. Yhtiö tuottaa ruokapalvelut kaupungin päiväkoteihin, kouluihin ja lukioihin.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen (entinen PHHYKY) asiakkuuden poistumisen myötä yhtiön liikevaihto pieneni lähes puoleen tilivuoden 2022 alusta. Yhtiön toimintaa sopeutettiin vuoden 2022 aikana vastaamaan nykyistä liikevaihtotasoa. Tilivuosi 2022 oli tappiollinen ja oma pääoma tilivuoden lopussa oli noin 256 000 euroa. Tehtyjen tuottavuustoimenpiteiden johdosta yhtiön talous on saatu käännettyä kannattavaksi vuoden 2023 puolella.

Sote-puolen palveluiden poisjäännin myötä Yhtiön tulovirta muuttui kuitenkin olennaisesti (Sote-puoli toimi 365 päivää vuodessa). Sito-sektorilla tulovirtaa syntyy vain koulujen toimintapäivinä, jolloin kesää rasittavat vain kiinteät kulut. Päiväkodit eivät riitä kattamaan esim. kesän ajan kuluja. Tämä kaikki johtaa tällä hetkellä kesäkauden osalta negatiiviseen tulokseen. Yhtiö on perustettu pienellä 10 000 euron osakepääomalla ja tarvitsee nykyisen suurempaa volatilitettä sisältävän tulovirran vuoksi vahvistusta yhtiön pääomaan. Yhtiön pääoman tulee kestää toimintakauden sisällä syntyvä tulosheilahtelu ilman, että pääoma menee negatiiviseksi aiheuttaen osakeyhtiölain mukaisen vaateen tehdä pääoman menettämisestä rekisterimerkintä. Yhtiön riittävä oma pääoma mahdollistaa yhtiön kasvustrategian toteutumista, liiketoiminnan laajentaminen uusiin asiakkuuksiin vaatii käynnistämävaiheessa pääomapuskureita.

Yhtiön hallitus käsitteli oman pääoman vahvistamista 16.11.2022 kokouksessaan ja yhtiö esittää omistajalle pääoman lisäystarpeen, joka on 800.000 €.

Lahden kaupungin konserni- ja tilajaosto käsitteli kokouksessaan 16.1.2023 § 3 taseen vahvistamista ja päätti jatkaa taseen vahvistamisen valmistelua. Lisäksi Lahden kaupunginhallitus esitti 06.03.2023 § 83 Päijät-Hämeen Ateripalveluiden osakkaalle, Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, kysymyksen osallistumisesta Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n oman pääoman vahvistamiseen. Vastausta pyydettiin 31.3.2023 mennessä. Päätöksen perusteluteksteissä esitettiin, että Lahden kaupunki valmistelussaan varautuu vahvistamaan yhtiön omaa pääomaa nykyisen omistusosuutensa suhteessa n. 455 000€.

Osakkaiden välisessä osakassopimuksessa osakkaat sitoutuvat Yhtiön osakkeenomistajina myötävaikuttamaan Yhtiön kehittämiseen ja sen toiminnan edistämiseen. Osakkailla on oikeus, mutta ei velvollisuutta osallistua mahdollisiin Yhtiön osakepääoman korotuksiin tai muihin osakkeiden merkintään oikeuttavien instrumenttien merkintöihin.

Aluehallitus päätti kokouksessaan 20.3.2023 § 74 (päätös liitteenä), että 1. hyvinvointialue osallistuu Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n omien pääomien vahvistamiseen osakkeita merkitsemällä enintään 350 000 eurolla siten, että omistusosuus säilyy ennallaan tai 2. hyvinvointialue myöntää Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:lle enintään 350 000 euron korollisen pääomalainan 3. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan merkitsemään osakkeet tai allekirjoittamaan velkakirjan ja hyväksymään sen ehdot.

Konserni- ja tilajaosto on hyväksynyt Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:lle omistajastrategian. Omistajastrategiaa valmisteltiin yhdessä toisen

omistajan Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän, nykyisen HVA:n kanssa. Strategiaan on kirjattu kehittämistavoitteiksi pääomitusratkaisuihin liittyen omistajariskin tasapainotus suhteessa asiakasriskiin ja todettu, että mahdollinen lisäpääomitus kasvun mahdollistamiseen on edessä.

Lahden kaupungin yhtiölle asettama omistajastrategia edellyttää yhitöltä strategisen roolin kasvattamista (hyvinvoinnin tukeminen, kestävän kehityksen edistäminen), kannattavan kasvun hakemista uusien asiakkuuksien kautta ja lisäpalveluita tarjoamalla, kilpailukyvyn jatkuvaa kehittämistä, palvelutuotannon laadun ja joustavuuden varmentamista ja Inhouse aseman säilyttämistä. Pääomittamispäätöksellä edistetään omistajastrategisia tavoitteita yhtiön nykyisessä liiketoimintaympäristössä.

Merkittävimpänä omistaja-asiakkaana Lahden kaupungin intressissä on turvata yhtiön toimintaedellytyksiä omistajastrategisten tavoitteiden toteutumiseksi. Yhtiön liiketoimintaennusteen mukaan yhtiön toiminta on kasvu-uralla ja kannattavaa. Pääomituspäätös lisää Lahden kaupungin omistusosuutta yhtiössä ja turvaa omistaja-arvoa. Oman pääoman ehtoisen erän ei katsota sisältävän kuntalain 129 § mukaista riskiä. Hyvinvointialueen asiakassuhde yhtiöön on kilpailutustoimien seurauksena pienentynyt ja yhtiön omistajastrategian mukaisesti omistajariskiä tasataan.

Päijät-Hämeen ateriapalvelut oy:n vakavaraisuutta esitetään vahvistettavaksi siten, että Lahden kaupunki merkitsisi suunnatusta osakeannista 1.600 osaketta (406.848 euroa) ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue 760 osaketta (193.253 euroa).

Merkintähinta on 254,28 euroa per osake, joka perustuu yhtiön viimeisimmän vahvistetun tilinpäätöksen taseen (31.12.2022) mukaiseen nettoarvoon. Yhtiön omat pääomat lisääntyisivät merkinnällä yhteensä

600.100,80 euroa. Merkintähinnasta puolet merkitään osakepääomaan ja puolet svop-rahastoon.

Merkinnän jälkeen Lahden kaupunki omistaisi yhtiöstä 64,4 prosenttia ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue 35,3 prosenttia. Heinola ja litti omistavat molemmat 0,1 %. Merkinnät toteutettaisiin lainvoimaisten päätösten jälkeen mahdollisimman pian.

Osakemerkinnän seurauksena on tarpeellista päivittää yhtiön osakassopimus vastaamaan nykyistä osakeomistusta ja toimintaympäristöä. Osakassopimuksessa määritellään, että osakkaat omistavat yhtiötä hankkiakseen yhtiöltä sen toimialan mukaisia palveluita. Tavoitteena on, että osakkaiden omistusosuudet yhtiöstä vastaavat suuruusluokaltaan osakkaan osuutta yhtiön liikevaihdosta.

Osakassopimuksessa sitoudutaan myötävaikuttamaan yhtiön kehittämiseen ja sen toiminnan edistämiseen. Yhtiön hallituksen nimeämisoikeuksia muutetaan vastaamaan uusia osakeomistuksia. Lahden kaupungilla olisi oikeus nimetä hallitukseen kolme (3) jäsentä, Lahden kaupungin esityksestä yksi (1) riippumaton jäsen, Päijät-Hämeen hyvinvointialueella kaksi (2) jäsentä ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueella, Heinolan kaupungilla ja litiin kunnalla olisi oikeus yhdessä nimetä yksi (1) jäsen hallitukseen. Osakassopimukseen tulisi myös muita muutoksia. Päivitetty osakassopimusluonnos on päätösesityksen liitteenä. Osakasopimus tuodaan päätettäväksi konserni- ja tilajaoston kokoukseen 19.6.2023.

Valtiontukitarkastelu

Kielletyn valtiontuen määritelmä pohjautuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan, jossa valtiontuki määritellään

jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tunnusmerkkien täytyessä kyseessä on kielletty valtiontuki, ellei jokin poikkeussäännöistä sovellu. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n oman pääoman ehtoisen sijoituksen markkinaehtoisuutta on arvioitu etukäteen kannattavuus- ja tuottolaskelmien avulla ja laskelmilla on sijoitukselle voitu osoittaa markkinasijoittajan asettamaa tuottovaatimusta vastaava tuotto ja näin voitu varmistua, että rahoitustoimenpiteeseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy, Päijät-Hämeen Hyvinvointialue, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, talouspalvelut